

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Beslut 1/2021		SIDA 1 (13)
MEDELAT I	DATUM	DNR
Uppsala	2021-01-26	ÖN 2020/36 ÖN 2020/37 ÖN 2020/39

PARTER

KLAGANDE

1. Kyrkoherde Ulf Söderlind, Duvstigen 20, 891 40 Örnköldsvik	DNR ÖN 2020/36
2. Biskop Eva Nordung Byström, Pumpbacksgatan 14, 871 31 Härnösand	ÖN 2020/37
3. Domprost Kent Nordin, Franzéngatan 18, 871 31 Härnösand	ÖN 2020/39

MOTPART

Stiftsstyrelsen i Härnösands stift, Box 94, 871 22 Härnösand

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stiftsstyrelsens i Härnösands stift beslut den 22 september 2020, del av § 64, i ärende dnr S 2020-0365, se [bilaga A](#)

SAKEN

Beslutsprövning

ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Överklagandenämnden upphäver Stiftsstyrelsens i Härnösands stift beslut den 22 september 2020 i ärende S 2020-0365, § 64 i den del det avser de tre sista att-satserna.

YRKANDE M.M.

I det klandrade beslutet (se bilaga A) har stiftsstyrelsen i Härnösands stift beslutat

- att** utse Max Enander till mötessekreterare för § 64,
- att** ge vice ordföranden Kenneth Norberg i uppdrag att företräda stiftsstyrelsen i förhandlingar med biskop Eva Nordung Byström angående en överenskommelse om anställningens upphörande och villkoren i samband med detta,
- att** om en överenskommelse inte uppnås verkställa uppsägning av biskop Eva Nordung Byströms anställning, samt
- att** i övrigt vidta de åtgärder som föranleds av uppdraget.

Ulf Söderlind, Eva Nordung Byström och Kent Nordin har var för sig begärt beslutsprövning och yrkat att beslutet ska upphävas.

Stiftsstyrelsen har motsatt sig att beslutet upphävs.

Överklagandenämnden har den 20 oktober 2020 förordnat att stiftsstyrelsens beslut tills vidare inte ska gälla (se beslut 29/2020).

Ulf Söderlind har i sin begäran om beslutsprövning gjort gällande att ärendet inte beretts på ett rättsäkert sätt och att Stiftsstyrelsen inte äger behörighet att avsluta en biskops anställning. Enligt Ulf Söderlind saknas i beredningen av ärendet en barnkonsekvensanalys i enlighet med 7 kap. 11 § kyrkoordningen (KO). Vidare saknas i beredningen skriftliga underlag, arbetsrättsliga grunder samt risk- och konsekvensanalys. Han framhåller också att beslutet inte har föregåtts av arbetsrättsliga åtgärder och att stiftsstyrelsen borde ha undersökt möjligheterna till befogenhetsprövning.

Ulf Söderlind menar vidare att en biskop kan skiljas från sitt uppdrag bara genom Svenska kyrkans ansvarsnämnd och framhåller att utnämning av biskop regleras i 8 kap. 7–39 §§ KO och att KO inte har tänkt att biskopar ska kunna skiljas från sin anställning genom uppsägning eller liknande.

Ulf Söderlind har också hänvisat till Biskopsmötets uttalande den 8 oktober 2020 med anledning av situationen i Härnösands stift, se [bilaga B](#).

Eva Nordung Byström har i sin begäran om beslutsprövning gjort gällande följande formella grunder till stöd för att beslutet ska upphävas.

1. Ärendet fanns varken med i kallelsen till sammanträdet eller på dess dagordning. Ärendet lades enligt protokollet inte heller till när dagordningen godkändes vid sammanträdet.
2. Ärendet behandlades under informationspunkten personalärenden och inte under rubriken beslutsärenden. Detsamma gäller protokollet där ärendet står kvar som ett informationsärende och inte ett beslutsärende.
3. Inga skriftliga underlag eller någon form av beredning av ärendet finns redovisade.
4. Ingen barnkonsekvensanalys är gjord.
5. Protokollet justerades efter 15 dagar, alltså för sent.
6. Stiftsstyrelsens förste vice ordförande bokade in en förhandling kring hennes anställning för att verkställa beslutet en vecka efter det att protokollet blivit justerat och offentligt, dvs. innan besvärstiden gått ut trots att han hade informerats om att beslutet skulle komma att överklagas.

Vidare har Eva Nordung Byström i kyrkorättsligt hänseende gjort gällande att stiftsstyrelsen är skyldig att följa KO även vid avslutande av en biskops anställning och att stiftsstyrelsen inte ensam äger frågan om biskopens anställning eftersom biskopen tillsammans med stiftsstyrelsen och

domkapitlet utgör stiftets gemensamma ledning. Hon har framhållit att någon granskning inte har skett i Ansvarsnämnden eller av stiftets revisorer. Enligt Eva Nordung Byström har biskopsmötet i sitt utlåtande den 8 oktober 2020 (bilaga B) betonat att stiftsstyrelsen genom sitt beslut överskrider sina befogenheter. Hon har också hänvisat till en promemoria daterad den 11 oktober 2020 där professor em. Per Hansson bl.a. skriver att "stiftsstyrelsen utifrån Svenska kyrkans regelsystem och självförståelse inte ensidigt kan vidta arbetsrättsliga åtgärder mot en biskop" (se [bilaga C](#)). Slutligen har Eva Nordung Byström anfört att beslut att verka för att avsluta hennes anställning inte heller har föregåtts av arbetsrättsliga åtgärder.

Kent Nordin har i sin begäran om beslutsprövning gjort gällande att beslutet i formellt perspektiv har följande brister. Ärendet var inte upptaget som beslutsärende när dagordningen fastställdes och har inte beretts i gängse ordning. Det saknas såväl barnkonsekvensanalys som risk- och konsekvensanalys i ärendet. Inte heller framfördes några sakliga skäl för uppsägning vid sammanträdet. Protokollet justerades för sent och innehåller inte heller hans redogörelse för problematiken kring att fatta ett beslut om uppsägning av biskopen utifrån KO:s skrivningar.

Kent Nordin menar vidare att beslutet strider mot Svenska kyrkans identitet som evangelisk-luthersk, episkopal och demokratisk kyrka. En biskop väljs i särskild ordning och i denna process har stiftsstyrelsen ingen gängse arbetsgivarroll utan har endast att anställa den som valts, behörigförklarats och som bekräftats av kyrkostyrelsen. Redan i detta kan, enligt Kent Nordin, enkelt konstateras att stiftsstyrelsens arbetsgivarroll är av mer teknisk natur och avsevärt begränsad. Tillsynen av biskopens utövning av sitt uppdrag sker av biskopsmötet och ytterst Ansvarsnämnden. Inte heller här har stiftsstyrelsen i sin roll som arbetsgivare en gängse arbetsgivarroll menar Kent Nordin. Biskopsämbetet, domkapitlet och stiftsstyrelsen utgör tillsammans stiftets ledande organ, men domkapitlet har inte hörts. Biskopen är ordförande i domkapitel och stiftsstyrelse och är inte anställd som tjänsteman i stiftet. Vid relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten framhölls i utredningsarbetet att biskopens självständiga ämbete (biskopsämbetet) skulle bevaras. I KO finns inga bestämmelser för hur arbetsrättsliga åtgärder kan vidtas mot en biskop förutom om denna brutit mot sina vigningslöften m.m. och i Biskopsmötets uttalande (bilaga B) framhålls att en biskop utifrån Svenska kyrkans självförståelse inte kan avsättas genom beslut i stiftsstyrelsen. – Hade det varit tänkt att biskopar kunde sägas upp av sin formella arbetsgivare hade en motsvarande bestämmelse om befogenhetsprövning som gäller för präster enligt 31 kap. 14 § KO tagits in i 30 kap. KO.

Kent Nordin anför vidare:

Biskopsämbetet behandlas i den s.k. Personalutredningen (SKU 1998:6. Personal, tillsyn, överklagande). Utredningen föreslår en s.k. "samlad lösning" för biskoparna med "arbetsgivaransvaret i teknisk mening lagt på respektive stift". Personalutredningen anger att stiftet ansvarar för ett antal formella arbetsgivarfunktioner: "lön, arbetsmiljö, rehabilitering, prövning av rätten till semester och annan ledighet, pension, uppsägning m.fl. formella arbetsgivarfunktioner. Utrymmet för att utöva dessa arbetsgivarfunktioner kommer dock att vara avsevärt begränsat" (s. 59). Utredningen konstaterar även att många av dessa frågor, som exempel nämns semester, hamnar hos biskopen själv. Inte heller lönesättningen låg på stiftsstyrelsen utan var föremål för centrala förhandlingar för alla biskopar. I beslutsprocessen för kyrkoordningen finns inget som tyder på att man inte ansluter sig till Personalutredningens ställningstaganden. Dessa får därför anses vara gällande.

Utredningen föreslog vidare att biskopsmötet skulle ha grundläggande tillsyn över biskoparna och att Kyrkans ansvarsnämnd skulle ha tillsyn över hur biskoparna förvaltar sitt ämbete och efterlever vigningslöftena. I den prövningen skulle också ingå att pröva biskoparnas behörighet att utöva det kyrkliga ämbetet (s. 21, 90). Detta är också reglerat i den nu gällande kyrkoordningen och det leder till att man inte kan förstå frågan på annat sätt än att utredningens resonemang innebär att konstruktionen med biskopen som egen kyrklig myndighet (biskopsämbetet) innebär att stiftet endast är arbetsgivare i teknisk mening och fullgör ett antal avsevärt begränsade arbetsgivarfunktioner i relation till biskopen.

De två begreppen teknisk och avsevärt begränsade definieras inte särskilt av utredningen. Teknisk förefaller syfta på stiftsstyrelsens ansvar att sköta administration omkring biskopen: betala ut löner och

reseersättningar, göra avtalsenliga avsättningar för pension mm. Teknisk kan knappast förstås som att stiftsstyrelsen har en överordnad arbetsgivarfunktion gentemot biskopen. Avsevärt begränsade arbetsgivarfunktioner är mindre klart. Det torde dock innebära att stiftsstyrelsen gentemot biskopen inte kan utföra arbetsgivarfunktioner, på samma sätt som andra arbetsgivare kan göra mot sina anställda. Sådana funktioner kan t.ex. vara disciplinärenden, avsked eller uppsägning. Här finns dock en problematik genom att utredningen nämner just uppsägning. Utredningens skrivning om uppsägning bör tolkas som att en uppsägning kan ske om den föreslagna Kyrkans ansvarsnämnd fråntagit biskopen rätten att utöva vagningsstjänsten. Att något stift skulle ta initiativ att säga upp eller avskeda en biskop nämns inte i utredningen, eftersom det ansågs otänkbart att något sådant skulle kunna ske. Utredningens skrivning kan därför inte tolkas så att utredningen föreslår att stiftsstyrelsen skulle ha detta mandat inom sin tekniska och avsevärt begränsade arbetsgivarfunktion.

Stiftsstyrelsen, genom dess förste vice ordförande Kenneth Norberg har angett bl.a. följande om bakgrunden till det klandrade beslutet.

Eva Nordung Byström ('Biskopen') utnämndes till biskop i Stiftet år 2014. Under 2015 uppstod det samarbetsproblem mellan Biskopen och vissa andra ledningsfunktioner i Stiftet, bland annat stiftsdirektorn. Grunden för samarbetsproblemen är att Biskopen inte har velat respektera den ansvarsfördelning som ligger till grund för styrningen av Stiftet.

Stiftet har i egenskap av arbetsgivare under ledning av Stiftsstyrelsen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med samarbetsproblemen. Stiftet har bland annat: genomfört arbetsmiljöutredningar, omorganisationer (av chefsorganisationen, rapporteringslinjer och styrningsprocesser) och stödsamtal med Biskopen. Stiftet har även involverat externa resurser i arbetet såsom andra nuvarande och tidigare biskopar, Kyrkostyrelsen, skyddsombud, arbetstagarorganisationer och hälso- och organisationskonsulter.

Stiftets åtgärder har inte haft effekt utan samarbetsproblemen mellan Biskopen å ena sidan och andra ledningsfunktioner för Stiftet och Stiftsstyrelsen å andra sidan har förvärrats. Samarbetsvårigheterna har negativt påverkat arbetsmiljön och hälsan för övriga arbetstagare i stiftskansliets personal.

Under sommaren 2020 konstaterade Stiftsstyrelsens ledamöter att samarbetsproblemen inte skulle vara möjliga att lösa och att Stiftet, inom ramen för sitt arbetsgivaransvar, var tvunget att vidta åtgärder. Slutatsen ska ses mot bakgrund av att samarbetsproblemen förelegat under så lång tid och att de lett till en permanentad, irreparabel, förtroendeklyfta i relationen mellan Biskopen och Stiftsstyrelsen.

Stiftsstyrelsens ledamöter gav därför under hand första vice ordförande Kenneth Norberg i uppdrag att på Stiftsstyrelsens vägnar inleda en dialog med Biskopen om att avsluta hennes anställning, eller finna andra vägar för en lösning.

Biskopen och Kenneth Norberg sammanträffade för en första diskussion i Sigtuna den 1 september 2020. Båda parter var också biträdda av ombud vid förhandlingen. Biskopen företrädde därvid av den fackliga organisationen KyrkA. Vid förhandlingen diskuterade parterna bland annat möjligheten att låta genomföra en arbetsmiljöutredning med djupintervjuer med samtliga anställda på stiftskansliet, varvid KyrkA föreslog en viss namngiven expert att låta genomföra utredningen. Förhandlingen avslutades med att Kenneth Norberg åtog sig att stämma av den sistnämnda frågan med Stiftsstyrelsen.

Innan Kenneth Norberg hunnit diskutera frågan med Stiftsstyrelsen gick dock Biskopen själv ut med en allmän information om att parterna nu var överens om att låta genomföra en arbetsmiljöutredning. Detta var inte med sanningen överensstämmande eftersom Kenneth Norberg tydligt framfört att beslut om en utredning enligt Biskopens förslag krävde Stiftsstyrelsens godkännande. Biskopens agerande efter förhandlingen förstörde förutsättningarna för en överenskommelse i frågan och Stiftsstyrelsen accepterade aldrig förslaget.

Istället föreslog Stiftsstyrelsen såsom en alternativ försoningslösning att parterna skulle föra en fortsatt dialog under ledning av biskop emeritus Ragnar Persenius, med syfte att finna en väg framåt. Biskopen accepterade aldrig förslaget utan krävde att hon i så fall skulle få vara biträdd av ett skyddsombud. Biskopens agerande efter mötet den 1 september 2020 cementerade sammanfattningsvis motsättningarna och gjorde Stiftsstyrelsen än mer övertygad i sin uppfattning om att ett fortsatt samarbete med Biskopen inte var möjligt.

I syfte att hantera frågan om Biskopens anställning på ett formellt korrekt sätt, begärde därför Kenneth Norberg att på dagordningen till Stiftsstyrelsen sammanträde den 22 september 2020 få sätta upp ett ärende med rubriken 'Biskopens anställning i Härnösands stift'. Biskopen är med självklarhet jävig att delta i ett beslut i frågan men är samtidigt ordförande i Stiftsstyrelsen. Kenneth Norberg skickade därför den 14 sep-

tember denna begäran via epost till Biskopen med kopia till Michael Bäckström, utredningssekreterare och administratör i Stiftet som ansvarar för att administrera kallelser. Efter fråga från Biskopen bekräftade Kenneth Norberg via epost att frågan om hennes anställning skulle vara ett beslutsärende vid Stiftsstyrelsens sammanträde.

Biskopen meddelade den 15 september att hon inte avsåg att sätta upp ärendet som ett beslutsärende. Biskopen meddelade att ärendet istället kunde tas upp under rubriken 'Personalärende', som skulle ligga som ett informationsärende.

Ärendet bereddes under sammanträdet och sattes upp i beslut § 64. Samtliga ledamöter var förtrogna med ärendet och de underliggande samarbetsproblemen. Två ledamöter reserverade sig mot beslutet. Protokoll från sammanträdet justerades den 7 oktober 2020.

Stiftsstyrelsen har vidare anfört att beslutet har tillkommit i rätt ordning. Ärendet var inskickat av Kenneth Norberg som ett beslutsärende och behandlades som ett sådant vid sammanträdet. Vad ärendet avsåg var också känt för samtliga ledamöter. Det var Biskopen som, i sin egenskap av ordförande, beslutade att ärendet skulle *rubriceras* som "Personalärende" och vara upptaget som ett informationsärende. KO saknar regler om att beslut i personalärenden måste ha funnits med i kallelsen eller på dagordningen innan beslut fattas i Stiftsstyrelsen. Hur ärendet var upptaget på dagordningen saknar därför betydelse för huruvida beslutet tillkommit i rätt ordning.

Enligt KO ska stiftsstyrelsens protokoll för varje ärende redovisa vilka beslut som har fattats vid sammanträdet. Så har också skett här. Hur beslutet i övrigt upptagits i protokollet saknar betydelse för huruvida beslutet tillkommit i rätt ordning enligt KO.

Stiftsstyrelsen bestrider att det saknades tillräckligt beredningsunderlag eftersom förhållandena som föranledde frågan var kända för Stiftsstyrelsens ledamöter och beslutet föregicks av en muntlig föredragning. Angående kvaliteten på beredningsunderlaget finns det inte i KO någon bestämmelse, varken allmän eller specifik för personalärenden, om beredningens kvalitet inom stiftsstyrelsen. Det utgör inte ett krav enligt KO att beslut i personalärenden föregås av en barnkonsekvensanalys eller en (arbetsrättslig) risk- och konsekvensanalys.

Förekomsten av arbetsrättsliga åtgärder saknar betydelse för huruvida beslutet har tillkommit i rätt ordning enligt KO. Tidpunkten för justeringen av protokollet är en ordningsregel som saknar betydelse för huruvida beslutet tillkommit i rätt ordning enligt KO. Likaså saknar frågan om när möte bokades in med Biskopen betydelse för om beslutet tillkommit i rätt ordning.

Stiftsstyrelsen menar vidare att beslutet inte strider mot KO och att det hänför sig till en angelägenhet som angår Stiftet och som ingår i Stiftets befogenhet. Stiftet är arbetsgivare och Stiftsstyrelsen har rätt att säga upp Biskopen enligt KO. Det framgår av KO att en person som har valts till biskop därefter blir anställd i stiftet. Därmed är det stiftsstyrelsen som har att fullgöra arbetsgivarrollen i relation till biskopen (34 kap. 4 § 1 KO). Likaså är det reglerat i KO att det är en nödvändig förutsättning för att inneha befattningen som biskop att man är behörig att utöva biskopsuppdraget. Den som har förlorat sin behörighet efter beslut av Ansvarsnämnden får inte längre var anställd som biskop (34 kap. 8 § KO). Skulle det ske blir följden att stiftsstyrelsen ska avsluta anställningen. Utöver det ovan anförda saknas reglering i KO av stiftets arbetsgivarroll i relation till biskopen. Det finns ingen reglering om huruvida stiftet får avsluta en biskops anställning eller hur det arbetsrättsliga regelverket, med tillämpliga lagar och kollektivavtal, förhåller sig till den inomkyrkliga ordningen. Klart är dock att KO inte reglerar och inte heller *kan* reglera sådant som är reglerat i lag. Avsaknaden av reglering kan därför inte tas till intäkt för att det finns ett förbud i KO mot att säga upp en biskops anställning – utan enbart att vanliga civilrättsliga regler ska tillämpas.

I den s.k. Personalutredningen sägs uttryckligen *uppsägning* som en befogenhet som ligger hos stiftet. Det framgår inte i utredningen vad uttalandet "Utrymmet för att utöva dessa arbetsgivarfunktioner kommer dock att vara avsevärt begränsat" avser. Stiftsstyrelsen framhåller också att KO inte innehåller någon reglering som anger att ett beslut från Ansvarsnämnden ger stiftet rätt att säga upp biskopen. Avsaknaden av särreglering i den här frågan talar för att KO, i motsats till vad klagandena gör gällande, bygger på att stiftet redan har en rätt att avsluta biskopens anställning.

Biskopens anställning kan inte endast avslutas efter behörighetsprövning i Ansvarsnämnden. Enligt Stiftsstyrelsen är den uppkomna situationen inte något som faller inom ramen för Ansvarsnämndens prövning. Enligt stiftsstyrelsen finns det avgöranden från Ansvarsnämnden som ger uttryck för att nämnden anser att det finns delar av en biskops uppdrag som faller utanför nämndens tillsyn. – Rena arbetsgivar- och arbetsmiljöåtgärder (exempelvis om biskopen i egenskap av stiftsstyrelsens ordförande agerar på ett sätt i relation till stiftskansliets personal som påverkar personalens arbetsmiljö och hälsa negativt) är exempel på sådana frågor som inte omfattas av Ansvarsnämndens tillsyn, men som ingår i Stiftets arbetsgivaransvar och där Stiftet har såväl en rätt som en skyldighet att vidta åtgärder och arbetsmiljöansvaret är straffrättsligt sanktionerat. Det har inte i något skede varit Stiftsstyrelsens avsikt att ifrågasätta Biskopens "ämbetsutövning" och behörighet att utöva uppdraget inom kyrkans vigningstjänst.

Stiftsstyrelsen har rätt att säga upp Biskopen enligt civilrätten. Biskopen är anställd av Stiftet. Arbetsgivarbeslut i Stiftet fattas av Stiftsstyrelsen som är beredande och verkställande organ samt styrelse i rättssubjektet Stiftet. I arbetsgivarrollen ingår befogenhet att säga upp arbetstagare. En inskränkning i arbetsgivarfunktionen som innebär hinder mot att verkställa uppsägning av ett civilrättsligt avtal kan enligt Stiftet inte åstadkommas utan uttryckligt lagstöd och något sådant finns inte.

Beslutet strider inte heller mot andra regler som Svenska kyrkan har att följa och det föreligger laga grund för att säga upp Biskopen. Hon har genom sitt agerande inte svarat upp mot de förväntningar på en biskop som uttrycks i biskopsbrevet Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan (Biskopsmötet 1990).

Stiftsstyrelsen betonar avslutningsvis att beslutet inte riktar sig mot eller vill underminera biskopsfunktionens ställning eller den dubbla ansvarslinjen (gemensamt uppdrag, delat ansvar) som är grundläggande i vår evangelisk-lutherska kyrka. Beslutet har sin grund i de samarbetsproblem som har funnits under lång tid och som har lett fram till att det nu inte finns något förtroende för Biskopen.

Ulf Söderlind har i yttrande kommenterat det som stiftsstyrelsen har anfört. Han har bl.a. gjort gällande att den beskrivning av bakgrunden till ärendet som lämnats av stiftsstyrelsen i många delar är felaktig och visar på hur bristen på beredning gjort att stiftsstyrelsen fattat ett fullständigt felaktigt beslut samt framhållit att formaliafelen har lett till att allvarliga missförhållanden inte har kommit i dagen och kunnat åtgärdas i tid. Ulf Söderlind har också anfört att KO är skriven så att det inte är tänkt att man ska säga upp en biskop från stiftsstyrelsens sida och att regler om detta saknas för att det inte är tänkt att göras. I övrigt har Ulf Söderlind vidhållit det han anfört i sin begäran om beslutsprövning samt argumenterat för att de omständigheter han anfört där ska föranleda ett upphävande av det klandrade beslutet.

Eva Nordung Byström har i yttrande kommenterat det som stiftsstyrelsen har anfört. Hon har ingående redovisat sin syn på det som stiftsstyrelsen anfört som bakgrund till det klandrade beslutet. Av hennes redovisning framgår att hon har en helt annan uppfattning om vad som hänt och vad problematiken berott på. Hennes bild av konflikten är att stiftsstyrelsen och stiftsdirektorn "inte velat respektera vår kyrkas ordning utan tvärtom önskat bedriva sina uppdrag som om stiftet vore en kommunal organisation där biskopen är en tjänsteman bland andra med uppdraget att endast vara stiftets andliga ledare samt där stiftsstyrelsen är hela stiftets styrelse och stiftsdirektorn stiftets chef". Eva Nordung Byström menar att hon har en annan uppfattning av vad biskopens uppdrag innebär än stiftsstyrelsen och stiftsdirektorn och hänvisar bl.a. till skrivelser från Biskopsmötet som beskriver uppdraget. Hon gör också gällande att de arbetsrättsliga och andra åtgärder som vidtagits aldrig har kopplats samman med några samarbetsproblem i relation till henne samt att hon aldrig erbjudits några stödsamtal utifrån att hon inte fungerat i sitt uppdrag eller varit besvärlig. Enligt Eva Nordung Byström har arbetsmiljön på stiftskansliet påverkats negativt av de samarbetsvårigheter som nu pågått under många år. Hon menar att grunden till detta är att hon inte fått utrymme att sköta sitt uppdrag eftersom hon står helt utanför kansliorganisationen och inte har någon stab eller egna medarbetare att helt förfoga över.

Enligt Eva Nordung Byströms uppfattning hör det till god styrelsesed att ärenden är väl beredda och att det inte är rätt att föra upp ett beslutsärende på dagordningen som inte beretts i arbetsutskottet och som det inte finns goda underlag till och som ordföranden dessutom inte har kännedom om. Hon anför också att samtliga ledamöter inte var förtrogna med ärendet.

I yttrandet har Eva Nordung Byström bemött det som stiftsstyrelsen anfört om att Beslutet inte strider mot KO och att det hänför sig till en angelägenhet som angår Stiftet och som ingår i Stiftets befogenhet. I denna del anføres bl.a. att om det förhöll sig så att en stiftsstyrelse skulle kunna avsätta en inte längre välbehaglig biskop, då skulle den även ha mandatet att vägra anställa en misshaglig biskop oavsett om hen var vald i stiftet och bekräftad av demokratiskt organ på nationell nivå. Det är om en biskop förklarats obehörig av Ansvarsnämnden, och endast i detta fall, som en stiftsstyrelse innehar befogenheten att avsluta en biskops anställning. Det framhålls också att den prövning som ska ske i Överklagandenämnden inte är arbetsrättslig utan teologisk och kyrkorättslig samt att det saknas laga grund för att säga upp henne.

Enligt Eva Nordung Byström är anklagelserna mot henne om att så splittring och vara illojal smutskastning som visar bristande respekt för kyrkans ordning och biskopens uppdrag.

Hon har också hänvisat till Per Hanssons promemoria (bilaga C) där denne bl.a. drar slutsatsen att stiftsstyrelsen utifrån Svenska kyrkans regelsystem och självförståelse inte kan vidta arbetsrättsliga åtgärder mot en biskop.

Kent Nordin har i yttrande kommenterat det som stiftsstyrelsen har anfört och bl.a. gjort gällande att stiftsstyrelsen inte förstår vad biskopens ledning av stiftet innebär samt att stiftsdirektorn och stiftsstyrelsen inte klarat av att förhålla sig till de två olika sorters ledarskap som stiftsdirektor och biskop utövar. Han framhåller också att skyddsombuden och Arbetsmiljöverket vittnar om en helt annan problematik än den som stiftsstyrelsen framför i bakgrundsbeskrivningen. Vidare påpekar han att det inte finns några protokollförda sammanträden med stiftsstyrelsen sommaren 2020 och att styrelsens förste vice ordförande på egen hand utan mandat från stiftsstyrelsen inlett förhandlingar med biskopen redan den 1 september 2020. Enligt Kent Nordin är det biskopen i egenskap av ordförande som äger dagordningen och han anser det anmärkningsvärt att det inte fanns några underlag inför ett så avgörande beslut samt att stiftsstyrelsen inte visat att beredning skett före beslutet. KO ställer inga krav på hur en beredning ska gå till, däremot att den ska ske. Kent Nordin menar att stiftsstyrelsen genom sitt beslut ogiltigförklarar biskopsvalet. Han framhåller också att det förhållandet att man inte tror att det behövs en barnkonsekvensanalys och att den skulle ha påverkat beslutet inte är skäl för att inte göra en barnkonsekvensanalys. Överklagandenämnden har, enligt Kent Nordin, att ta ställning till om uppsägning av en biskop strider mot KO, Svenska kyrkans identitet och självförståelse som episkopal och demokratisk folkkyrka, inte den civilrättsliga frågeställningen. Påståendet att biskopen genom sitt agerande inte har svarat upp mot de förväntningar på en biskop som uttrycks i biskopsbrevet Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan (Biskopsmötet 1990) menar Kent Nordin är en tydlig efterhandskonstruktion. Om det vore korrekt skulle man självklart ha gjort en anmälan till Ansvarsnämnden. – Kent Nordin har sammanfattningsvis anfört att han inte anser det möjligt för en stiftsstyrelse att ensidigt avsätta en biskop, utan att biskopen brutit mot sina vigningslöften och förlorat behörigheten att utöva vigningstjänsten efter beslut i Ansvarsnämnden. Han menar att just det faktum att KO inte reglerar en sådan fråga är själva beviset på att det inte ska kunna ske. Stiftsstyrelsen har enligt honom inte heller visat att en beredning skett eller anfört några skäl för att inte göra en barnkonsekvensanalys och inte heller angett några rimliga skäl till att avsluta biskopens anställning och bryta med Svenska kyrkans identitet och självförståelse som episkopal och demokratisk.

Stiftsstyrelsen har i yttrande över vad Ulf Söderlind, Eva Nordung Byström och Kent Nordin anfört gjort gällande bl.a. följande. Beslutet innebär inte att en biskop kan sägas upp utan vidare eller att Stiftsstyrelsen sätts över biskopsrollen. Stiftsstyrelsen måste ha laga grund för att vidta en uppsägning och Stiftsstyrelsen ansvarar för att genomföra ett biskopsval när en ny biskop ska utses. Stiftsstyrelsens arbetsmiljöansvar utgör stöd för att Stiftsstyrelsen som en yttersta åtgärd kan säga upp

Biskopen och Stiftsstyrelsen har rättslig kapacitet att ingå ett upphörandeavtal med Biskopen vilket utgör stöd för att Stiftsstyrelsen även har kapacitet att säga upp anställningsavtalet. Stiftsstyrelsen delar inte slutsatsen i Per Hanssons utlåtande att Stiftsstyrelsen är förhindrad att vidta arbetsrättsliga åtgärder mot en biskop. Biskopsmötets uttalande den 8 oktober 2020 ger enligt Stiftsstyrelsen stöd för att en uppsägning *kan* ske utifrån arbetsrättsliga utgångspunkter men att frågan inte har prövats tidigare. Redogörelsen av bakgrunden till beslutet i Stiftsstyrelsens föregående yttrande syftade inte till att lämna en fullständig eller detaljerad redogörelse av allt som föregått beslutet. Stiftsstyrelsen gör inte i något avseende gällande att Biskopen har brutit mot sina vigningslöften. Tvisten handlar om djupgående samarbetsproblem som ska bedömas arbetsrättsligt. Datumet för justering av protokollet beslutades vid sammanträdet den 22 september.

Stiftsstyrelsen har vidare hänvisat till ett utlåtande av Gunnar Edqvist avseende KO och möjligheten att säga upp en biskop (se [bilaga D](#)). Enligt stiftsstyrelsen framgår det av utlåtandet bland annat (i) att det är rimligt att sluta sig till att det är möjligt för en stiftsstyrelse att besluta om uppsägning av en biskop på annan grund än KO och (ii) att det inte heller finns något stöd i KO:s bestämmelser eller i förarbetena till KO för slutsatsen att en biskop bara kan och ska sägas upp av en stiftsstyrelse efter att Ansvarsnämnden för biskopar har fattat beslut om en obehörigförklaring.

Ulf Söderlind, Eva Nordung Byström och Kent Nordin har i ett gemensamt yttrande anfört att Stiftsstyrelsens yttrande, liksom utlåtandet från Gunnar Edqvist är bristfälliga såtillvida att de inte bemöter de teologiska argumenten för episkopatet eller biskopsmötets uttalande om att ett ensidig avslutande av biskopens anställning från stiftsstyrelsens sida bryter mot Svenska kyrkans grundläggande identitet och självförståelse och därmed också mot den lojalitet mot Kyrkans tro, bekännelse, lära och ordning som KO kräver även av förtroendevalda. De framhåller att Biskopen inte är chef på stiftskansliet. Vidare menar de att det är främst fyra punkter som särskilt bör beaktas i prövningen avseende en biskops anställning och avslutande av tjänst: Biskopsämbetets särart, Stiftsledningens tre funktioner, Avsättandet av en biskop och KO:s avsaknad av reglering av en biskops uppsägning. De har sammanfattningsvis framhållit följande: Utifrån Svenska kyrkans regelsystem, tro bekännelse och lära som också förtroendevalda solidariskt förväntas följa kan alltså inte stiftsstyrelsen ensidigt vidta arbetsrättsliga åtgärder mot en biskop. Skulle detta vara möjligt medför det att stiftsstyrelsen mot Svenska kyrkans ordning, konstitution och självförståelse ges en överordnad ställning både i relation till stiftets biskop och biskopsvalens resultat samt till domkapitlets ansvar och uppdrag och därmed gör Svenska kyrkan till något annat än en episkopal kyrka. Detta skulle också bryta både mot KO och lagen om Svenska kyrkan. Att KO saknar reglering om att en biskop inte ensidigt kan sägas upp av en stiftsstyrelse innebär inte heller att så kan ske.

Ulf Söderlind, Eva Nordung Byström och Kent Nordin har hänvisat till ett utlåtande från docenten i kyrkohistoria Klas Hansson med synpunkter på Gunnar Edqvists utlåtande (se [bilaga E](#)) samt Klas Hanssons artikel i Svensk kyrkotidning den 13 november 2020 om Biskopsämbetet i Svenska kyrkan.

Stiftsstyrelsen har i yttrande vidhållit vad man tidigare anfört samt hänvisat till ett kompletterande utlåtande från Gunnar Edqvist (se [bilaga F](#)).

Ulf Söderlind, Eva Nordung Byström och Kent Nordin har i ett gemensamt yttrande vidhållit vad de tidigare anfört samt framhållit att kommentaren från Gunnar Edqvist är ett uppreparande av tidigare ståndpunkter och ett visst erkännande av brister i hans tidigare yttrande men att dessa brister inte föranleder honom att ändra ståndpunkt. De hänvisar till en kommentar från Klas Hansson till Gunnar Edqvists senaste utlåtande (se [bilaga G](#)) samt vissa jämförelser och sammanställningar om biskopens ställning och uppdrag.

Stiftsstyrelsen har i slutskrift vidhållit vad som tidigare anförts.

SKÄL FÖR ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Kyrkoordningen innehåller inte några särskilda överklaganderegler för beslut som det klandrade. Beslutet kan därför endast överklagas på formell grund med stöd av bestämmelserna om beslutsprövning i 57 kap. 8–19 §§ KO. Någon bedömning av ett klandrat besluts materiella lämplighet kan inte ske vid en sådan prövning.

Det ska också framhållas att Överklagandenämnden inte har mandat att pröva arbetsrättsliga frågor i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Tillämpningen av KO inom Svenska kyrkan prövas dock ytterst av Överklagandenämnden. Denna tillämpning och prövning kan få avgörande betydelse för bland annat domstols bedömning av arbetsrättsliga frågor med koppling till Svenska kyrkan.

Beslut som fattas av bl.a. ett stift överprövas genom beslutsprövning i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. 8–19 §§ KO. Beslutsprövningen innebär, enligt 57 kap. 10 § KO, att beslutet ska upphävas om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för bl.a. stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art kan enligt 57 kap. 8 § sjätte stycket 2 KO inte bli föremål för beslutsprövning. Det klandrade delegationsbeslutet från stiftsstyrelsen till dess vice ordförande lämnar dock så stora möjligheter till självständiga bedömningar för den vice ordföranden att det bör vara möjligt att få beslutet prövat (se rättsfallet HFD 2011 ref. 7 samt jfr exempelvis Lindquist m.fl. Kommunallagen [2015] s. 193 ff. och Höök, Intern kommunal kompetens [2000] s. 149 ff. samt rättsfallet RÅ 2006 ref. 78).

Biskopsuppdraget är på flera sätt säreget, bland annat ifråga om hur biskopen får sitt uppdrag och sin anställning, uppdragets innebörd, biskopens relation till andra kyrkliga organ och tillsynen över en biskop. Dessa särdrag måste beaktas vid bedömningen av om stiftsstyrelsen i Härnösands stift, genom det klandrade delegationsbeslutet angående en överenskommelse om anställningens upphörande alternativt uppsägning av biskop Eva Nordung Byström från hennes anställning i stiftet, har överskridit sina befogenheter.

Vilken befogenhet att agera i skilda avseenden som tillkommer olika organ inom Svenska kyrkan följer av KO och den prövning av befogenhetens gränser som kan ske genom beslutsprövning som den aktuella. Förutsättningarna för att säga upp en biskop från anställningen som biskop är inte uttryckligen reglerade i KO, till skillnad från förutsättningarna för att säga upp en präst eller diakon från en anställning. Avsaknaden av uttrycklig reglering innebär att förutsättningarna för att säga upp en biskop från anställningen får fastställas genom tolkning av KO. I inledningen till KO uttalas bland annat: "Vid tolkningen och tillämpningen av kyrkoordningens bestämmelser bör de principer gälla som är vedertagna för samhällets rättsordning i övrigt."

Till det som kommer ifråga att beakta vid tolkningen av KO hör mot denna bakgrund KO:s ordalydelse, systematik och syften samt konsekvenserna av respektive tolkningsalternativ och hur dessa konsekvenser överensstämmer med KO:s reglering i anslutande och liknande situationer. Jämför exempelvis Arbetsdomstolens närmare undersökning och tolkning av stadgarna i ett fackförbund för att avgöra vilket organ inom förbundet som var behörigt att säga upp förbundets valda ordförande i rättsfallet AD 1981 nr 163.

En biskop utses genom val i enlighet med de detaljerade bestämmelserna i 8 kap. KO. Biskopsvalet avser uppdraget som biskop i ett visst stift men den som blir vald är inte bara stiftets biskop utan hela Svenska kyrkans biskop och alltså även en del av den nationella nivån. I valet får röster bara avges på dem som Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar efter nomineringsvalet har förklarat behöriga att biskopsvigas, eller på de kandidater som redan är vigda till biskopar. Vid det biskopsval genom vilket Eva Nordung Byström valdes till biskop i Härnösands stift hade stiftsstyrelsens dåvarande ledamöter rösträtt men inte endast de utan också domkapitlets dåvarande ledamöter, de som då var anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar eller pastorat samt särskilt utsedda elektorer.

Enligt 8 kap. 12 § KO bekräftar kyrkostyrelsen biskopsvalet genom att utfärda ett bevis om utnämningen till biskop; syftet är att markera att en biskop inte bara är stiftets biskop utan hela Svenska kyrkans biskop, se Svenska kyrkans utredningar 1998:3 s. 257. Vigning till biskop ska enligt 30 kap. 2 § andra stycket KO äga rum så snart som möjligt efter det att kyrkostyrelsen har utfärdat bevis om utnämningen till biskop. Eva Nordung Byström valdes till biskop i Härnösands stift den 18 september 2014 och vigdes till biskop i Svenska kyrkans ordning den 14 december 2014. Därmed blev hon behörig att utöva uppdraget som biskop, se 30 kap. 1 § KO.

Den som genom val, utnämning och vigning fått uppdraget som biskop förutsätts bli anställd som biskop i stiftet i fråga, se 34 kap. 4 § 1 KO. Stiftsstyrelsen kan inte anställa någon annan som biskop (se 34 kap. 8 § första stycket KO) och stiftsstyrelsen har inte ens rätt att besluta om vem som ska fullgöra biskopens uppgifter om denne är förhindrad att utöva sin tjänst eller när biskopstjänsten är ledig (se 8 kap. 5 § första stycket KO). Däremot förutsätter inte innehavet av uppdraget som biskop en anställning som biskop. Det var genom biskopsvalet, utnämningen och biskopsvigningen som Eva Nordung Byström fick uppdraget och behörigheten att utöva uppdraget som biskop i Härnösands stift, inte genom anställningen. En präst som innehar en befattning som exempelvis domprost, kyrkoherde eller komminister innehar däremot denna i kraft av sin anställning

Att KO vid en arbetsrättslig bedömning tillmäts betydelse för inskränkningar i omfattningen av "de lokala arbetsgivarnas befogenheter i fråga om anställningsbeslut" med mera uttalas av Arbetsdomstolen i rättsfallet AD 2003 nr 18. Biskopens anställning är endast i teknisk mening lagd på stiftet ifråga genom att stiftets ställning som arbetsgivare på flera sätt är begränsad av regleringen i KO och grunderna för denna reglering. Som den s.k. Personalutredningen anger är stiftets utrymme för att utöva sina arbetsgivarfunktioner i förhållande till biskopen "avsevärt begränsat", se Svenska kyrkans utredningar 1998:6 s. 58 f. Där framgår också bland annat som villkor för att lägga arbetsgivarskapet för biskopen på stiftet att biskopen har tillsyn över övriga stiftsorgan och själv står under tillsyn av ett centralt organ.

Enligt KO står en biskop under tillsyn av organ på Svenska kyrkans nationella nivå. Biskopsmötet ska enligt 57 kap. 2 § KO ha tillsyn över biskoparnas verksamhet. I den tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar. Enligt 30 kap. 7 § KO är det Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar som prövar frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 4–6 §§ i samma kapitel. Enligt 57 kap. 3 § KO får Ansvarsnämnden även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Endast den som enligt bestämmelserna i 30 kap. KO är behörig att utöva uppdraget som biskop får alltså, enligt 34 kap. 8 § första stycket KO, vara anställd som biskop. Om en anställd biskop av Ansvarsnämnden har förklarats obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst måste anställningen som biskop därför avslutas. I fall av obehörigförklaring har stiftet, genom sin förvisso inskränkta ställning som biskopens arbetsgivare, genom stiftsstyrelsen därför inte endast behörighet att avsluta biskopens

anställning utan en skyldighet att göra detta. Se Svenska kyrkans utredningar 1998:6 s. 58 f. Uppsägning av stiftets biskop är alltså i ett sådant fall en angelägenhet för stiftet. Motsvarande bör gälla i fall då biskopen har uppnått den lagstadgade åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställningen.

Frågan är då huruvida en möjlighet finns för stiftet att därutöver avsluta biskopens anställning, det vill säga i förtid och utan föregående obehörigförklaring.

En endast arbetsrättsligt grundad uppsägning av en biskop från anställningen i stiftet – utan föregående obehörigförklaring – innebär inte att den uppsagda biskopen blir obehörig att utöva uppdraget som biskop. Inte heller innebär en sådan uppsägning att den som sagts upp slutar att inneha uppdraget som biskop, eftersom detta inte grundar sig på anställningen utan på val, utnämning och vigning, vars verkan inte upphävs av en uppsägning utan endast av en obehörigförklaring.

Till skillnad från vad som gäller när en biskop i ett stift har aviserat sin avgång skulle stiftsstyrelsen inte efter en uppsägning av angivet slag ha rätt att bestämma tidpunkt för ett val av efterträdare till Eva Nordung Byström som biskop i Härnösands stift, eftersom hon fortfarande skulle inneha detta uppdrag. För varje stift ska det, enligt 6 kap. 2 § första stycket KO, finnas en biskop med uppgifter som anges i KO. Det skulle fortsatt finnas en biskop i Härnösands stift – biskop Eva Nordung Byström – inte i kraft av hennes anställning men i kraft av val, utnämning och vigning enligt ovan.

En biskop som har sagts upp utan föregående obehörigförklaring har inte endast fortsatt rätt utan fortsatt skyldighet att fullgöra sitt uppdrag som biskop och biskopens uppgifter enligt KO, se främst 8 kap. 1 § KO. Biskopen är ledamot och ordförande i stiftsstyrelsen i kraft av uppdraget som biskop, inte i kraft av den anställning som biskop, vilken följer med uppdraget. Detsamma gäller uppgiften att vara ordförande i domkapitlet.

Redan de märkliga konsekvenserna av en endast arbetsrättsligt grundad uppsägning av en biskop från anställningen i stiftet – utan föregående obehörigförklaring – talar emot dess förenlighet med grunderna för KO.

Av grunderna för KO kan också utläsas en princip som innebär att en annan instans än den som företar en uppsägning av någon som utövar kyrkans vigningstjänst genom befogenhetsprövning ska säkerställa uppsägningens förenlighet med det som numera brukar benämnas gemensamt uppdrag, delat ansvar (tidigare den dubbla ansvarslinjen). Enligt 31 kap. 14 § KO får beslut om bland annat uppsägning av en präst och beslut om disciplinär åtgärd mot en präst fattas endast om domkapitlet har prövat att beslutet inte skulle strida mot KO:s regler om tillsyn från biskop och domkapitel vad gäller lära, utövande av vigningstjänsten och efterlevnad av vigningslöften. Motsvarande bestämmelse avseende diakoner finns i 32 kap. 14 § KO. Inför beslut av angivna slag som avser domprost ska kyrkorådet, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § KO dessutom i enlighet med 34 kap. 12 § åttonde stycket KO samråda med stiftsstyrelsen. Ifråga om uppsägning av en domprost ska alltså inte endast befogenhetsprövning ske utan också samråd förekomma med stiftsstyrelsen, i vilken domprosten för övrigt är biskopens ersättare.

Att ett beslut om uppsägning avseende en biskop skulle föregås av en mindre ingående prövning och ett mindre omfattande samråd än ett beslut om uppsägning avseende exempelvis en domprost eller en komminister är oförenligt med nämnda princip. Det är också oförenligt med såväl det som uttalades i samband med tillkomsten av KO som med den ordning som KO ersatte. Avsikten var att inte mycket skulle förändras och förändringarna som ändå genomfördes föranledde flera uttryckliga förbehåll. Skulle en radikal förändring jämfört med tidigare ordning ha avsetts, skulle denna avsikt därmed säkerligen ha kommit till uttryck i förarbetena till KO. Någon sådan avsikt kommer inte till uttryck där eller annars. Tvärtom betonades den avsedda kontinuiteten och de begränsade avstegen från denna. Se bland annat Centralstyrelsens skrivelse till kyrkomötet 1999:3.

Ifråga om uppsägning av en biskop vore det med ledning av den angivna principen och i beaktande av biskopens ställning inom Svenska kyrkan, att förvänta att den nationella nivån skulle komma att involveras på ett sätt motsvarande det när en biskop får sitt uppdrag, enligt vad som angetts ovan. Avsaknaden av reglering kan förklaras med att den nationella nivån, i form av Ansvarsnämnden, involveras i de fall då en uppsägning ytterst kan följa. En biskops åsidosättanden av sina uppgifter att bl.a. svara för ledning och tillsyn samt vårda och värna kyrkans enhet (se 8 kap. 1 § KO) lär, om de är tillräckligt allvarliga, kunna leda till att Ansvarsnämnden fattar beslut om obehörigförklaring, jämför Ansvarsnämndens beslut 8/2010.

Inför det beslutet gjorde Ansvarsnämnden på eget initiativ en granskning av hur en biskop hade agerat innan han själv avslutade sin anställning vid stiftet. Granskningen innefattade bland annat biskopens hantering av arbetsmiljöfrågor inom stiftskansliet och hans förhållande till stiftsstyrelsen. I sin bedömning konstaterade nämnden att biskopen i detta fall på flera sätt hade agerat olämpligt men att han inte i avsevärd mån hade skadat det anseende en biskop bör ha. Trots att nämnden ansåg att biskopen inte kunde undgå allvarlig kritik, ansågs förutsättningar att förklara honom obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst därför inte föreligga.

I ljuset av biskopsuppdragets särart ifråga om hur biskopen får sitt uppdrag och sin anställning, uppdragets innebörd, biskopens relation till andra kyrkliga organ och tillsynen över en biskop visar frånvaron av en reglering i KO avseende uppsägning av en biskop, motsvarande den avseende uppsägning av en domprost, annan präst eller diakon, att uppsägning av en biskop inte kan komma ifråga med mindre än att biskopen av Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har förklarats obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Denna tolkning är förenlig med det som har uttalats i förarbetena till KO. Konsekvenserna av en sådan tolkning låter sig betydligt bättre förenas med KO och dess grunder än en tolkning som innebär att stiftsstyrelsen utan föregående hörande eller prövning av någon annan instans skulle kunna avsluta en vald, utnämnd och vigd biskops anställning. Tolkningen ligger också i linje med hur Ansvarsnämnden har tolkat sitt uppdrag i beslut 8/2010.

Mot denna bakgrund anser Överklagandenämnden att det kyrkorättsligt saknas förutsättningar för en stiftsstyrelse att utan föregående obehörigförklaring avsluta en biskops anställning i förtid. Det är då inte heller möjligt att fatta ett sådant delegationsbeslut som det klandrade. Genom beslutet har stiftsstyrelsen i Härnösands stift följaktligen överskridit sina befogenheter. Det klandrade beslutet ska därför upphävas.

Vid denna bedömning saknas anledning att gå in på prövning av de övriga grunder som klagandena har åberopat till stöd för att upphäva det klandrade beslutet.

Överklagandenämndens förordnande den 20 oktober 2020 att stiftsstyrelsens beslut tills vidare inte ska gälla förlorar sin verkan eftersom det beslut som nämnden nu meddelar gäller omedelbart.

Överklagandenämndens beslut får enligt 16 kap. 7 § kyrkoordningen inte överklagas.

Johan Munck

Johan Munck

ORDFÖRANDE

*Lars Bjurstam/
Maria Wetterstrand Hagström*

Lars Bjurstam och Maria Wetterstrand Hagström

SEKRETERARE/FÖREDRAGANDE

I BESLUTET HAR DELTAGIT

Johan Munck, Esbjörn Särdaqvist, Caroline Krook, Torgny Werger och
Britt Louise Agrell. Enhälligt.

FÖREDRAGANDE

Lars Bjurstam och Maria Wetterstrand Hagström.

NÄRVARANDE UTAN ATT HA DELTAGIT I BESLUT

Severin Blomstrand, Lena Petersson, Olle Kristenson, Lars Viper, Hakon Långström,
Eric Bylander, Anna Sundelius, Margareta Carlenius och Sten Elmberg.

EXPEDITION TILL

Klagandena

Härnösands stift
